

ทะเบียนพรรณไม้ในชุมชน

ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น .....องค์การบริหารส่วนตำบลสันติสุข.....
(ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง).....หมู่ที่ 1 บ้านดอยชัยมงคล.....
.....
.....
ตำบล/แขวง.....สันติสุข.....อำเภอ/เขต.....พาน.....จังหวัด.....เชียงราย.....

ทะเบียนพรรณไม้ในชุมชน

ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น .....องค์การบริหารส่วนตำบลสันติสุข.....

ตำบล/แขวง.....สันติสุข.....อำเภอ/เขต.....พาน..... จังหวัด.....เชียงราย.....

รหัสพรรณไม้	ชื่อพื้นเมือง (ชื่อที่ท้องถิ่นนั้นเรียก)	ลักษณะวิสัย (เช่น ไม้ต้น ไม้พุ่ม ไม้ เลื้อย ไม้รอเลื้อย ฯลฯ)	ลักษณะเด่นของพืช (เช่น สี กลิ่น ยาง มีหนาม ฯลฯ)	ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น (เช่น เป็นอาหาร ยารักษาโรค เครื่องมือเครื่องใช้ ฯลฯ)	บริเวณที่พบ (ระบุ ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด)	หมายเหตุ
8-6570515- 01-001	ต้นแอปเปิ้ลเมือง	ไม้ต้น	ใบ: ใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปไข่ แกมรูปขอบขนาน กว้าง 5 - 7 เซนติเมตร ยาว 12 - 15 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ดอก: ออกเป็นช่อกระจุกที่ ซอกใบ ดอกย่อยสีสีขาวแกม เหลือง กลีบดอกและก้าน ดอกมีขนสีน้ำตาลปกคลุม น้ำยางสีขาว ออกดอกเดือน มิถุนายน - สิงหาคม ผล: กลมแป้น ผลอ่อนสีเขียว อมม่วง เมื่อสุกสีม่วงดำ มี กลิ่นหอม เมล็ดแบนสีดำเป็น มันวาว มี 1 - 5 เมล็ด	การใช้ประโยชน์ : ผลสุก รับประทานเป็นผลไม้ มีรส หวาน ฉ่ำน้ำ	บ้านดอยชัยมงคล ม.1 ต.สันติสุข เชียงราย	ชื่อกลางแอปเปิ้ล สตาร์/ต้นลูกนม

8-6570515-01-002	ต้นบุกคางคก	ไม้พุ่ม	ไม้ล้มลุก สูงประมาณ 5 ฟุต เจริญเติบโตในฤดูฝน ลำต้นกลม อวบน้ำ ผิว ขรุขระ มีลายสีเขียวคล้ายผิว คางคก	1.ก้านใช้ประกอบอาหารได้ 2.ตำรายาไทย ใช้ หัว มีรส เปื้อนเมา คั้น กัดเสมหะเถา दान แก้อืดจပ်เป็นก้อน หุงกับน้ำมัน ใส่บาดแผล กัด ผ้าและกัดหนองดี (สำหรับ ผู้ป่วยโรคเบาหวาน ผู้ป่วย ระหว่างพักฟื้น เป็นอาหาร ดูตสารพิษ ขจัดไขมันใน เลือด และปรุงอาหารรักษา สุขภาพ) นำหัวมาต้มกับน้ำ แก้โรคตับ โรคท้องมาน ยา กัดเสมหะ แก้ไอ	บ้านดอยชัยมงคล ม.1 ต.สันติสุข เชียงราย	มันชูรัน (กลาง) บุกคางคก (ชลบุรี) เปีย เปื่อ บุกหนาม บุกหลวง (แม่ฮ่องสอน) หัวบุก (ปัตตานี) บักกะเตื่อ(สกลนคร) กระบุก(บุรีรัมย์)
8-6570515-01-003	ต้น มะนาวโห่	ไม้พุ่ม	ลำต้น : สูง 2-3 เมตร แต่อาจ สูงถึง 5 เมตร ดอก: ดอกมีกลิ่นหอม (คล้าย ดอกมะลิ) ผล: ผลไม้ที่มีเนื้อสด (FLESHY FRUIT) มี PERICARP เป็นเนื้อ นุ่มรับประทานได้	1.ผลรับประทานได้ 2.ใช้ประกอบทำยารักษาโรค	บ้านดอยชัยมงคล ม.1 ต.สันติสุข เชียงราย	ชื่อกลาง มะนาวไม่รู้ โห่

วิธีการบันทึกข้อมูลลงในทะเบียนพรรณไม้ในชุมชน

๑. รหัสพรรณไม้

ข้อมูลในช่องข้อมูลแรกของทะเบียนพรรณไม้จะเป็นรหัสพรรณไม้ของพืชชนิดนั้น ดังตัวอย่างข้างล่าง

รหัสพรรณไม้	ชื่อพื้นเมือง (ชื่อที่ท้องถิ่นนั้นเรียก)	ลักษณะวิสัย (เช่น ไม้ต้น ไม้พุ่ม ไม้เลื้อย ไม้รอเลื้อย ฯลฯ)	ลักษณะเด่นของพืช (เช่น สี กลิ่น ยาง มีหนาม ฯลฯ)	ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น (เช่น เป็นอาหาร ยารักษาโรค เครื่องมือเครื่องใช้ ฯลฯ)	บริเวณที่พบ (ระบุ ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด)	หมายเหตุ
8-6570515-07-001/2	มะเว่อ	ไม้พุ่ม	ทั้งต้นมีกลิ่นน้ำมันหอมระเหย มีหนามตามลำต้น ผลขนาดใหญ่ น้ำผลสุกมีรสเปรี้ยว	ผล นำน้ำผลสุกมาประกอบอาหาร เช่น ลาบ ก้อย ต้มยำใบ นำมาหั่นใส่ก้อย	บ้านเลขที่ ๔๒ หมู่ ๓ บ้านหนองขอน ต.คลองไผ่ อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา	

ตัวอย่างรหัสพรรณไม้ที่บันทึกอย่างสมบูรณ์ เช่น ๘-๖๓๐๒๐๐๗-๐๓-๐๐๑/๓

- ๘ คือ รหัสกิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช
- ๖๓๐๒๐๐๗ คือ รหัสหมายเลขสมาชิกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๐๓ คือ รหัสหมายเลขหมู่บ้าน
- ๐๐๑ คือ รหัสชนิดพรรณไม้
- /๓ คือ รหัสจำนวนพรรณไม้ที่สำรวจ

๒. ชื่อพื้นเมือง

ข้อมูลในส่วนถัดมานี้จะเป็นชื่อพื้นเมือง ซึ่งเป็นชื่อที่เรียกพืชนั้นๆในแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกันออกไป ซึ่งอาจทำการบันทึกมาเพียงชื่อเดียว หรืออาจบันทึกมาหลายชื่อแต่ชื่อแรกควรจะเป็นชื่อที่นิยมเรียกทั่วไปในท้องถิ่นของโรงเรียนนั้นๆ ดังตัวอย่าง

รหัสพรรณไม้	ชื่อพื้นเมือง (ชื่อที่ท้องถิ่นนั้นเรียก)	ลักษณะวิสัย (เช่น ไม้ต้น ไม้พุ่ม ไม้เลื้อย ไม้รอเลื้อย ฯลฯ)	ลักษณะเด่นของพืช (เช่น สี กลิ่น ยาง มีหนาม ฯลฯ)	ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น (เช่น เป็นอาหาร ยารักษาโรค เครื่องมือเครื่องใช้ ฯลฯ)	บริเวณที่พบ (ระบุ ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด)	หมายเหตุ
๘-๖๓๐๒๐๐๗-๐๓-๐๐๑/๓	มะเว่อ	ไม้พุ่ม	ทั้งต้นมีกลิ่นน้ำมันหอมระเหย มีหนามตามลำต้น ผลขนาดใหญ่ น้ำผลสุกมีรสเปรี้ยว	ผล นำน้ำผลสุกมาประกอบอาหาร เช่น ลาบ ก้อย ต้มยำ ใบ นำมาหั่นใส่ก้อย	บ้านเลขที่ ๔๒ หมู่ ๓ บ้านหนองขอน ต.คลองไผ่ อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา	

๓. ลักษณะวิสัย

เป็นลักษณะที่สังเกตได้จากพืชนั้นๆ ว่าเป็น ไม้ต้น ไม้พุ่ม ไม้เลื้อย ไม้รอเลื้อย ไม้ล้มลุก ฯลฯ ถ้าเป็นพืชวงศ์หญ้า เช่น ข้าว ข้าวโพด จะมีลักษณะวิสัยเป็น หญ้า ยกเว้นพวกไม้ไผ่ จะมีลักษณะวิสัยเป็น ไม้ไผ่ นอกจากนี้พวกวงศ์ปาล์ม เช่น มะพร้าว หมากรวย จะมีลักษณะวิสัยเป็น ปาล์ม และพืชพวกเฟิร์น จะมีลักษณะวิสัยเป็นเฟิร์น

๔. ลักษณะเด่นของพืช

คือลักษณะเด่นของพืชนั้นๆ ที่จะช่วยบอกว่าพืชนั้นมีลักษณะที่แตกต่างจากพืชอื่นอย่างไร และทำให้ทราบว่าพืชนั้นเป็นพืชชนิดใด เช่น สีของดอกและผล สีน้ำยาง ซึ่งการบันทึกลักษณะเด่นของพืชมาด้วยนั้น จะช่วยในการระบุชนิดของพืช โดยเฉพาะพืชที่เป็นชนิดต่างกันแต่มีชื่อเหมือนกันหนึ่งควรระวังการสับสนระหว่างลักษณะเด่นกับประโยชน์ของพืช เช่น ใช้เป็นไม้ประดับ ใช้เป็นไม้คลุมดิน ใช้รักษาโรค ฯลฯ ข้อความเหล่านี้ไม่ใช่ลักษณะเด่นของพืช แต่เป็นประโยชน์ของพืชนั้นๆ

๕. ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อมูลภูมิปัญญาเพื่อการดำรงชีพ เช่น ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับการทำมาหากิน เช่น ใช้เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ในการล่าสัตว์ จับสัตว์ หาของป่า ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ใช้ในการสร้างบ้านเรือน ภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับด้านวัฒนธรรมด้านโภชนาการ ด้านอาหาร วิธีการปรุง หรือการถนอมอาหาร ภูมิปัญญาเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่ม หรือยารักษาโรค เช่นการนำสมุนไพร มาใช้เป็นตัวยา การผสมยา วิธีปรุงยา การใช้ยารักษาโรคในคน หรือโรคในสัตว์

๖. บริเวณที่พบ

การบันทึกบริเวณที่พบพืชนั้นๆว่าอยู่ที่บริเวณใดบ้างจะเป็นประโยชน์ในการทำแผนผังแสดงที่ตั้งพรรณไม้ในบริเวณท้องถิ่นนั้นๆ

๗. หมายเหตุ

บันทึกข้อมูลอื่นๆ ที่พบเพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ. ทะเบียนพรรณไม้. เอกสารงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ก๗-๐๐๕. กรุงเทพฯ. ๖ น.

สายันต์ ไพเราะญัตติ์.๒๕๕๐.การจัดการทรัพยากรทางโบราณคดีในงานพัฒนาชุมชน.โครงการหนังสือโบราณคดีในงานพัฒนาชุมชน.กรุงเทพฯ. ๖๙ น.